

Handlingskorta frå Krisesenteret for Sunnmøre er laga for å hjelpe alle som jobbar med barn, er offentleg tilsette eller elles møter barn i kvardagen – til å lettare vite kva ein skal gjere ved mistanke om vald og seksuelle overgrep mot barn.

Dersom personalgruppa ikkje har grunnleggande kjennskap om vald i nære relasjonar eller seksuelle overgrep, eller de vil lære meir om det først, kan de bruke materiell som ligg på sidene til dei vaksne under [Vald i nære relasjonar - Livet og sånn \(livetogsann.no\)](#) og [Seksuelle overgrep - Livet og sånn \(livetogsann.no\)](#) Her finn de lenker til mykje god kunnskap inkludert gode filmar.

Som eit minimum før de jobbar med desse tema i klassene bør de ha gått igjennom denne presentasjonen slik at dei tilsette veit kva dei skal gjere dersom dei vert bekymra for elevar.

Den som held dette kurset treng ikkje vere ekspert. De kan jobbe dykk gjennom dette saman. Men ta gjerne med helsesjukepleiar eller andre i personalkurset.

Det du viser på skjermen:	Det du gjer:
<p>Seksuelle overgrep og vald i nære relasjonar</p> <p>Korleis kan skolane bruke handlingskorta frå Krisesenteret for Sunnmøre for å hjelpe elevar som treng det?</p>	<p>Introduser temaet og sei kvifor dette er teamet akkurat no. Kanskje skal de ha dette som tema i Livet&Sånn i vekene som kjem? Informer i så fall om kva tema som er valt.</p> <p>Trykk på lenka til handlingskorta slik at deltakarane ser at dette er ei brosjyre. Kanskje har skulen også fått desse i papirformat? eller de kan sjølve printe ut og dele ut til kvar tilsett om de vil det.</p>
	<p>Det kan vere lurt å starte med ein film for å tone seg inn i temaet. Denne er kort, men viser at elevar som opplever vald oftast prøver å skjule dette for andre.</p> <p>Det treng ikkje snakke saman etterpå, det kjem fleire snakkeoppgåver etter kvart.</p>
<p>Det vi kan sjå</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sår og blåmerke • Brann- og kuttskade • Søvn- og spiseproblem • Magesmerte • Endring i sinnsstemning • Sosial tilbaketrekking • Utagerande eller «pleasand» åferd • Sårheit, smerte i underviv • Seksualisert åferd • Sjelvskading • Hyppige legebesøk og innleggingar på sjukehus (med diffuse symptom) • Dårlig tannhelse • Familien motsett seg innsyn • Bruk av rusmiddel <p>Sjå eventuelt meir om dette i Krippis - Vald mot barn Facebook</p> 	<p>Les opp kvart punkt på lista over det vaksne kan sjå. Mange av punkta kan vere teikn på andre ting. Til fleire punkt til viktigare at ein raskt gjer noko med bekymringa si.</p> <p>Filmen viser forskjellen på blåmerke som barn naturleg får i lek vs merke som ofte er påført av andre.</p> <p>La dei tilsette snakke med kvarandre litt: <i>Kven ville du drøfta med dersom du såg slike ting hos ein elev og vart bekymra?</i> Å snakke med nokon om det ein ser – før ein eventuelt spør barnet, kan gjere oss tryggare i samtale med barnet.</p>

<p>Det vi kan spørre om</p> <p>SPØR Spør barnet hva som har skjedd, på ein ivaretakande måte. Ver nysgjerrig og utforskande. Start gjerne med: -Eg har lagt merke til at... og så skildre det du ser: -du ofte har vondt i magen...? -du verkar sliten/trøtt/trist? -du har blåmerke på armen?</p> <p>TIPS • Gjerne det barnet veit • Still opp spørsmål i små steg • Bruk gjerne barns språk • Gjerne eit mål med målet barnet • Gjerne</p> <p>AKUTTE SITUASJONAR Når du har grunn til å tru at eit barn blir utsatt for vald eller overgrep, eller kjem til å bli utsatt for det, har du plikt til å handle: • ved fysiske skader • ved alvorlege truslar • ved mistanke om seksuelle overgrep • når barnet viser redsel for å gå heim • når barnet blir henta av rusa foreldre • ved mistanke om nært førestående/gjennomført kjønnslemlesting eller tvangsekteskap Varsle politi og barnevern umiddelbart!</p> <p>Sjå eventuelt også film nr 2 på denne sida fra RVTS Øst Den viktige samtalen - Rettentil.no</p>	<p>Gå gjennom dei ulike måtane å spørje på. Det er VELDIG FINT om dei tilsette no kan snu seg til kvarandre to og to og prøve å sette saman slike setningar. Den eine er elev og den andre er den vaksne. Dette for at den vaksne skal få trene seg på å sette ord på slik bekymring. Vis gjerne sjølv først. Her vil rammene vere viktige.</p> <ul style="list-style-type: none"> • At barnet kan svare utan at andre hører på. • At den vaksne viser at ein har tid til å høyre svaret. • At ein er ganske nær, lik ansiktshøgde, vennleg og mild stemme,
<p>Akutte situasjonar</p> <p>Når du har grunn til å tru at eit barn blir utsatt for vald eller overgrep, eller kjem til å bli utsatt for det, har du plikt til å handle: • ved fysiske skader • ved alvorlege truslar • ved mistanke om seksuelle overgrep • når barnet viser redsel for å gå heim • når barnet blir henta av rusa foreldre • ved mistanke om nært førestående/gjennomført kjønnslemlesting eller tvangsekteskap Varsle politi og barnevern umiddelbart!</p> <p>Sjå Avvergingsplikten - plikten som kan redde liv on Vimeo</p>	<p>Her er det snakk om <i>akutte</i> situasjonar. Då skal ein ikkje informere skuleleiinga først dersom dette gjer at politi og barnevern ikkje får beskjed fort nok.</p>
<p>Avvergeplikt</p> <p>Gjennom straffelova § 196 har vi alle ei personleg plikt til å anmelde eller på annan måte avverge og hindre straffbare forhold. Dette er eit personleg ansvar og det overstyrer teieplikta.</p>	<p>Vi har alle avvergeplikt i slike situasjonar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Denne filmen bør de prioritere å sjå dersom de berre rekk nokre av filmene. • La dei gjerne få snakke litt med kvarandre i etterkant av filmen for å sette ord på tankane sine til kvarandre. • Kanskje vil dei sjå bildet over om akutte situasjonar medan dei snakkar med kvarandre
<p>AVKLAR Eit barn kan fortelje om hendingar i fysiske samlingar. Du skal gjerne stille til barn som dit: -Det du sa i dag, kva meinte du då? -Du sa at du hadde sett det på tv. -Eg var ute med venner og gjell på ein... -Du har fortalt meg om... Uten spørsmål og hjelp spør du barnet. La barnet fortelje med egne ord. Lag utfyllande notat. Sprikk opp at det barnet har fortalt om viktig. Bjørn som barnet at du ikkje skal seie det til nokon. Fortel barnet at du ikkje skal seie det til nokon vaksne om det barnet har fortalt. • Du kan snakke med barnet, krisesenter, barnehus eller politi. • Informer leiar om di bekymring. Legg ein plan for vidare handtering. NB! Ved mistanke om vald og overgrep med barn skal IKKE føresette bli kontakta.</p> <p>Avklar -Det du sa i dag, kva meinte du då? -Eg var ikkje der, fortel så godt du kan... -Eg var ikkje der, fortel så godt du kan... -Kva skjedde vidare då? -Du har fortalt meg om...</p> <p>Utvís varsemd og ikkje spør for detaljert. La barnet fortelje med egne ord. Lag utfyllande notat. Synleggjer at det barnet har fortalt er viktig. Ikkje lov barnet at du ikkje skal seie det til nokon. Fortklar barnet at du må snakke med nokon andre vaksne om det barnet har fortalt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Du kan rådføre deg med barnevern, krisesenter, barnehus eller politi. • Informer leiar om di bekymring. Legg ein plan for vidare handtering. <p>NB! Ved mistanke om vald og overgrep mot barn skal IKKE føresette bli kontakta.</p> <p>Sjå Går glipp av on Vimeo</p>	<p>Avklar handlar om dei tilfella der du er bekymra, men det er ikkje ein akutt situasjon. Du kan difor snakke med barnet, og rådføre deg med nokon som gjer deg tryggare på korleis du går fram vidare. Les opp punkta, og framhev det viktige med å ikkje informere dei føresette. Sjå filmen som forklarar kor viktig det er at barnet er trygg for å kunne formidle.</p>
<p>Handle</p> <p>Kva gjer du ved mistanke om at eit barn er vitne til vald eller blir utsatt for vald eller overgrep?</p> <p>Send bekymringsmelding til barnevernet og politi!</p> <p>Rådføring: Er du usikker? Ring barnevern, politi, krisesenter eller barnehus for råd og rettleiing.</p> <p>Meldeplikt: Du har sjølvstendig plikt til å melde frå til barnevernet og politi ved mistanke om vald eller overgrep. Dei har ansvar for å undersøkje saka og avgjere vidare tiltak.</p> <p>Lær meir om seksuelle overgrep her og om vald i nære relasjonar her.</p>	<p>På skolar er det ønska at skolen si leiing skal informerast før ein sender bekymringsmelding til barnevern og politi. Dette kan vere fint og gjere deg tryggare. Men om de er uenige så har du framleis plikt til å melde dersom du sjølv er bekymra for barnet. Her står det at ein kan søke råd hos barnevern, krisesenter, barnehus. Helsesjuekleiar kan også bidra her.</p>
<p>Lær meir om seksuelle overgrep her og om vald i nære relasjonar her.</p>	<p>Som avslutning kan det vere fint å finne ut om dei tilsette opplevde denne informasjonen som nyttig, og om dei ønskjer meir informasjon/opplæring om temaet. Gå gjerne inn på lenkene her og vis kva dei finn på desse sidene.</p>